

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2024 r.
w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej,
w sprawie dyscyplinarnej adwokata **A. S.**,
ukaranej za o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 80 ustawy Prawo o
adwokaturze w zw. z § 8 i § 50 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności
Zawodu,
kasacji wniesionej przez obwinioną,
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury,
z dnia 26 marca 2022 r., sygn. akt [...],
utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z
dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt [...]

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć A. S. wydatkami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 (dwadzieścia) zł.**

UZASADNIENIE

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, orzeczeniem z dnia 26 marca 2023 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 7 lipca 2020 r. o sygn. [...], uznające obwinioną za winną popełnienia:

1. czynu opisanego w pkt 1 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, polegającego na tym, że w dniu 15.03.2018 r. w P., będąc obrońcą z wyboru oskarżonego M. K. w toku postępowania sądowego prowadzonego przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie o sygn. akt: [...], nie wykonała czynności wg jej najlepszej woli i wiedzy, lecz z brakiem należytej sumienności i gorliwości, a to poprzez złożenie zażalenia z dnia 15 marca 2018 r. na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 08 marca 2018 r. w sprawie [...], które składało się z dwóch zdań, nie zostało podpisane i w konsekwencji kontrola instancyjna została ograniczona do zbadania bezwzględnych przyczyn odwoławczych oraz art. 440 k.p.k., tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 8 zd. 1 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu i na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy Prawo o adwokaturze i wymierzył obwinionej karę pieniężną w wysokości 10.000 zł,

2. czynu opisanego w pkt 2 wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego polegającego na tym, że w dniu 12 grudnia 2017 r. w P., nie zachowała w sprawach finansowych w stosunku do oskarżonego M. K. szczególnej skrupulatności, a to poprzez zawarcie z matką oskarżonego K. K. jako osobą nieupoważnioną umowy na obsługę jego przedsiębiorstwa i wystawienie faktury na kwotę 25.000 zł netto, która to kwota została zapłacona, co nie zostało uzgodnione z oskarżonym, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 80 ustawy Prawo o adwokaturze w zw. z § 50 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu i na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 82 ust. 1 zd. 1 ustawy Prawo o adwokaturze i wymierzył obwinionej karę pieniężną w wysokości 5.000 zł,

Na podstawie art. 84 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo o adwokaturze Sąd Dyscyplinarny Izby Adwokackiej [...] połączył kary wymienione w pkt 1 i 2 orzeczenia i wymierzył obwinionej karę pieniężną w łącznej kwocie 15.000 zł, obciążając obwinioną kosztami postępowania w kwocie 3.000 zł i przyznał na rzecz adw. M. M. kwotę 1470 zł plus VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Kasację od wyroku Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, wniosła obwiniona adwokat A. S. zarzucając obrazę:

1. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez nienależytą obsadę sądu odwoławczego,

2. art. 452 § 2 k.p.k. poprzez przeprowadzenie postępowania dowodowego przez sąd odwoławczy w sytuacji, gdy uchybienia na rozprawie głównej uzasadniały uchylenie orzeczenia celem przeprowadzenia dowodu na rozprawie głównej,

3. art. 177 § 1a k.p.k. poprzez przesłuchanie świadka zdalnie bez spełnienia ustawowych wymogów zastosowania tego sposobu przesłuchania,

4. art. 190 k.p.k., poprzez przesłuchanie świadka bez uprzedniego uprzedzenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań,

5. art. 170 § 1 a contrario k.p.k. poprzez przesłuchanie świadka bez uprzedniego wydania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z zeznań świadka,

6. art. 2 par 2 k.p.k. poprzez naruszenie obowiązku dążenia do ustalenia prawdy materialnej:

- na skutek uchybień wymienionych w pkt 3 - 5,
- poprzez pozbawienie mnie przed sądem pierwszej możliwości w uczestniczeniu w czynności przesłuchania świadka M. M.,
- poprzez pozbawienie mnie możliwości złożenia uzupełniających wyjaśnień przed sądem pierwszej instancji,
- poprzez uniemożliwienie mi wykazania istotnych dla sprawy okoliczności wynikających z wiadomościami e - mail z dnia 10 maja 2013 roku, adnotacji KAS (postanowienie o oddaleniu dowodu z dnia 25 lutego 2020 roku, blankietu wniosku o zgodę na cesję umowy leasingu, blankietu pełnomocnictwa I. SA, skanu pisma z dnia 12 grudnia 2017 roku, pełnomocnictwa z dnia 11 grudnia 2017 roku, zgłoszenia do sprawy z dnia 11 grudnia 2017 roku, wydruku z portalu Mpi T historii wpisu CiDG, listy operacji finansowych, kserokopii faktury wstawionej przez I. oraz dowodu z opinii biegłego informatyka na skutek oddalenia wniosków dowodowych,
- poprzez nienależyte uzasadnienie przez sąd pierwszej instancji postanowień o oddaleniu wniosków dowodowych i jednocześnie bezkrytyczne uznanie za prawidłowe takiego procedowania przez sąd drugiej instancji podczas gdy pomimo braku ponowienia wniosku - wiedząc o istnieniu w/w dowodów, w

wykonaniu swojego obowiązku do dążenia do ustalenia prawdy materialnej - mógł je przeprowadzić z urzędu,

- poprzez brak wyjaśnienia przez sąd drugiej instancji z jakich przyczyn podziela decyzję sądu pierwszej instancji o oddaleniu wniosków dowodowych,

- poprzez nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków w osobach D. P. i K. B. i J. K. zgłoszonych w piśmie z dnia 15 marca 2020 roku i dalsze nierozpoznanie tych wniosków również przez sąd drugiej instancji,

7. art. 426 k.p.k. poprzez naruszenie zasady dwuinstancyjności na skutek uchybienia wymienionego w pkt 2,

8. art. 1 par. 1 k.k. w zw. z art. 95n pkt 1 prawa o adwokaturze i art. 58 i 80 prawa o adwokaturze poprzez naruszenie zasady legalizmu i uznanie mnie winną i wymierzenie mi kary za czyny opisane w Zbiorze Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu stanowiącej uchwałę Naczelnej Rady Adwokackiej w sytuacji, gdy NRA nie posiadała kompetencji do wydania w/w uchwały,

9. art. art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy Prawo o adwokaturze poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, iż zawiera delegację ustawową dla Naczelnej Rady Adwokackiej do uchwalenia uchwały Zbiór Zasad i Godności Zawodu ze skutkiem zobowiązującym dla członków adwokatury,

10. art. 439 par 1 pkt 9 w zw. z art. 17 par 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 ustawy prawo o adwokaturze oraz par. 33 pkt 1a, 2, 4 i 5 oraz par. 45 pkt. 4 i 5 obowiązującego od dnia 1 stycznia 2019 roku Regulaminu działania rzeczników dyscyplinarnych i zastępców rzeczników dyscyplinarnych oraz trybu i sposobu ich wyboru uchwalonego uchwałą Nr 50/2018 Naczelnej Rady Adwokackiej z dnia 24 listopada 2018 roku i wydanie orzeczenia merytorycznego pomimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela,

11. art. 439 par. 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 95n pkt 2 prawa o adwokaturze, poprzez merytoryczne rozstrzygnięcie w sprawie odwołania od orzeczenia wydanego przez Sąd Dyscyplinarny Wielkopolskiej Izby Adwokackiej, w którym brały udział osoby nieuprawnione,

12. art. 6 k.p.k. poprzez naruszenie prawa do obrony przez:

- pozbawienie mnie przed sądem pierwszej możliwości w uczestniczeniu w czynności przesłuchania świadka M. M.,

- pozbawienie mnie możliwości złożenia uzupełniających wyjaśnień przed sądem pierwszej instancji,

- uniemożliwienie mi wykazania istotnych dla sprawy okoliczności wynikających z wiadomościami e - mail z dnia 10 maja 2013 roku, adnotacji KAS (postanowienie o oddaleniu dowodu z dnia 25 lutego 2020 roku, blankietu wniosku o zgodę na cesję umowy leasingu, blankietu pełnomocnictwa I. SA, skanu pisma z dnia 12 grudnia 2017 roku, pełnomocnictwa z dnia 11 grudnia 2017 roku, zgłoszenia do sprawy z dnia 11 grudnia 2017 roku, wydruku z portalu Mpi T historii wpisu CiDG, listy operacji finansowych, kserokopii faktury wstawionej przez I. oraz dowodu z opinii biegłego informatyka na skutek oddalenia wniosków dowodowych,

- nienależyte uzasadnienie przez sąd pierwszej instancji postanowień o oddaleniu wniosków dowodowych i jednocześnie bezkrytyczne uznanie za prawidłowe takiego procedowania przez sąd drugiej instancji podczas gdy pomimo braku ponowienia wniosku - wiedząc o istnieniu w/w dowodów, w wykonaniu swojego obowiązku do dążenia do ustalenia prawdy materialnej - mógł je przeprowadzić z urzędu

- brak wyjaśnienia przez sąd drugiej instancji z jakich przyczyn podziela decyzję sądu pierwszej instancji o wniosków dowodowych,

- nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków w osobach D. P. i K. B. i J. K. zgłoszonych w piśmie z dnia 15 marca 2020 roku i dalsze nierozpoznanie tych wniosków również przez sąd drugiej instancji,

13. błędne zastosowanie:

- par 8 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu poprzez przyjęcie, iż niepodpisanie pisma stanowi uchybienie opisanej w nim zasadzie

- par 50 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu poprzez przyjęcie, że swoim postępowaniem wyczerpałam znamiona wszystkich trzech typów opisanych tam przewinień oraz że zawarcie przeze mnie umowy z K. K. naruszało dyspozycję tego przepisu,

14. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegające na ustaleniu:

- iż to obwiniona prosiła K. K. o spotkanie w związku z zatrzymaniem M. K. podczas gdy to obwiniona była o takie spotkanie proszona,
- na spotkaniu w dniu 11 grudnia 2017 roku nie udzieliłam rodzinie M. K. informacji o sprawie nie z tej przyczyny, iż klient tego zabraniał lecz z tej przyczyny iż nie dysponowała jeszcze wiedzą o treści zarzutów jakie następnego dnia zostały mu postawione,
- iż w dniu 12 grudnia 2017 roku K. K. podpisała umowę stałej obsługi prawnej w biurze syna podczas gdy tego dnia nie byłam u K. w biurze,
- iż o treści zażalenia złożonego z brakami M. K. dowiedział się z postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 maja 2019 roku podczas gdy o treści środka zaskarżenia M. K. wiedział przed jego wniesieniem i treść ta była z nim uzgodniona,
- iż przyczyną wypowiedzenia pełnomocnictwa do obrony przez M. K. były uchybienia we wniesionym przez obwinioną zażaleniu podczas gdy przyczyną tego było niewykonanie przez obwinioną polecenia M. K., aby obwiniona skontaktowała się z obciążającym go współoskarżonym,
- iż K. K. nie była umocowana do reprezentowania syna w sprawach jego przedsiębiorstwa,
- iż w czasie jego aresztowania byłam zobowiązana do nieodpłatnego prowadzenia spraw M. K. innych niż objęte umową,
- że gdybym uzgadniała z M. K. wysokość wynagrodzenia za obronę jak i obsługę jego firmy to zawarłabym z nim umowę w czasie widzeń w areszcie,

15. sprzeczność treści zarzutu i opisu przypisanego czynu, iż kwota 25.000,00 złotych (jak stwierdzono w zarzucie i opisie przypisanego mi czynu) została zapłacona z tytułu umowy o stałą obsługę prawną podczas gdy z zeznań powołanych w uzasadnieniu świadków w osobach K. K., A. K., I. M. i N. K. wynika, że kwota ta została zapłacona za obronę M. K. (str. 5 uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia),

16. art. 457 § 3 k.p.k. poprzez:

- *dowolność w ocenie zgromadzonego materiału dowodowego,*
- *nieprzeprowadzenie oceny zgromadzonego materiału dowodowego w żadnym zakresie,*
- *nieodniesienie się do zarzutów podniesionych w odwołaniach obwinionej i jej obrońcy z należyтым uzasadnieniem oraz powołaniem okoliczności faktycznych.*

Na podstawie tak skonstruowanych zarzutów obwiniona wniosła bądź o zmianę zaskarżonego orzeczenia, poprzez uniewinnienie jej w całości od popełnienia zarzucanych jej czynów bądź o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Adwokatury do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co umożliwiło rozpoznanie jej w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze, albowiem wbrew podniesionym zarzutom Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury nie dopuścił się wskazanych w kasacji naruszeń prawa.

Przed merytorycznym odniesieniem się do sformułowanych przez skarżącą zarzutów kasacyjnych podkreślić należy, iż zgodnie z dyspozycją art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym tylko w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 i art. 455 k.p.k. Podstawą kasacyjną w postępowaniu dyscyplinarnym adwokatów może być rażące naruszenie prawa (materialnego bądź procesowego), a także rażąca niewspółmierność kary dyscyplinarnej (art. 91b ustawy Prawo o adwokaturze). Tymczasem, szereg uchybień podniesionych przez skarżącą w kasacji pozwala stwierdzić, że zarzuty w niej sformułowane są w istocie jedynie swoistą transformacją zarzutów, które były stawiane w zwykłym środku odwoławczym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., sygn. akt III KK 176/14), zatem nie mogły doprowadzić do skutecznego uwzględnienia tego środka zaskarżenia.

Poczynając od pierwszego zarzutu kasacyjnego, wskazującego na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., wskazać należy, iż brak jest podstaw do uznania powyższego za zasadne.

Zgodnie z treścią art. 453 § 1 k.p.k. *Przewód sądowy w sądzie odwoławczym rozpoczyna ustne sprawozdanie, w którym sędzia sprawozdawca przedstawia przebieg i wyniki dotychczasowego postępowania.* Natomiast z treści § 1a powołanego przepisu wynika, że *jeżeli na rozprawę stawili się jedynie uczestnicy postępowania, sąd może na wniosek lub za zgodą obecnych stron odstąpić od ustnego sprawozdania.* Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, co wynika wprost z protokołu rozprawy z dnia 12 lutego 2022 r., a zatem nie sposób uznać, że *nie doszło do prowadzenia sprawy od początku, ani otwarcia przewodu sądowego w tym dniu.*

W konsekwencji oczywistym okazało się, że zarzut wywiedziony w kasacji, formułujący w odniesieniu do zaskarżonego orzeczenia obrazę art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jest oczywiście bezzasadny.

Przechodząc do pozostałych zarzutów (pkt. 2-16), wskazać należy, że zostały one skierowane przeciwko orzeczeniu Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej [...] z dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt [...], nie będącego przedmiotem zaskarżenia kasacji. Tu z kolei należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 433 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia, a jeżeli w środku odwoławczym zostały podniesione zarzuty stawiane rozstrzygnięciu – również w granicach podniesionych zarzutów. Nie ulega zatem wątpliwości, że granice rozpoznania sprawy w postępowaniu odwoławczym określa zakres zaskarżenia oraz podniesione zarzuty. Z tego też względu kontrolę odwoławczą, jaka została w niniejszej sprawie przeprowadzona należy uznać za prawidłową, spełniającą wymogi przewidziane w art. 433 § 2 k.p.k. Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury w sposób właściwy, a zarazem wystarczający odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia do podniesionych w odwołaniu zarzutów, przez co dał wyraz po pierwsze temu, że środek odwoławczy został rozpoznany, po drugie, zrealizowany został standard wyjaśnienia powodów takiego, a nie innego rozstrzygnięcia, przewidziany w art. 457 § 3 k.p.k.

Analizując uzasadnienie orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury z dnia 26 marca 2022 r. należy dojść do przekonania, że sąd ten nie pominął żadnego ze stawianych przez skarżącą ani jej obrońcę zarzutów, jak

również wskazał czym się sąd odwoławczy kierował, wydając wyrok, dlaczego zarzuty i wnioski apelacji znał za niezasadne.

Powyższe w sposób jednoznaczny świadczy to o tym, że intencją autorki kasacji jest ponowne poddanie kontroli odwoławczej orzeczenia sądu pierwszej instancji, ignorując wymogi wynikające z normatywnego ukształtowania podstaw kasacyjnych. Regulacje zawarte w k.p.k. dopuszczają kwestionowanie nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia jedynie orzeczenia sądu instancji odwoławczej i przeprowadzenie oceny prawidłowości orzekania tego sądu, o czym Sąd Najwyższy wspomniał już na wstępie.

Podniesione w kasacji skarżącej zarzuty dot. przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka na rozprawie, w sposób zdalny, bez uprzedniego pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań i wydania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z zeznań tego świadka, obowiązku dążenia do prawdy materialnej, czy wreszcie art. 426 k.p.k. (pkt. 2-7) niezależnie od tego, że nie mają żadnego znaczenia, jakie starała się nadać im skarżąca (co zostało wskazane także w uzasadnieniu sądu II instancji), nakierowane są, przy zachowaniu pozorów przestrzegania wymagań sformułowanych przez ustawodawcę w odniesieniu do nadzwyczajnego środka zaskarżenia, w istocie na kontestowanie ustaleń faktycznych będących oparciem dla rozstrzygnięcia sądu I instancji i eksponowanie okoliczności, które nie stały się podstawą tychże ustaleń.

Podstawy kasacji nie może stanowić zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku (pkt. 14,15), zarówno gdy jest on podniesiony wprost, jak i wtedy, gdy dla ominięcia ustawowego ograniczenia z art. 523 § 1 k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2021 r., sygn. V KK 482/20).

Na uwzględnienie nie zasługują następnie zarzuty wskazany w pkt 8-13 - skierowane przeciwko orzeczeniu sądu *a quo*. W tym *sąd quem* odniósł się do problematyki poruszonej w odwołaniu w sposób wyczerpujący, w związku z czym należy odesłać skarżącą do uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy w pełni podziela zawartą tam argumentację, której niniejsza kasacja nie podważyła, za zbędne uznać należy w tym miejscu jej powielanie.

Już na marginesie niniejszych rozważań, wskazać należało, że zarzut wymieniony w pkt 16 jakoby Wyższy Sąd Dyscyplinarny w nienależyty czy niewystarczający sposób odniósł się do zarzutów podniesionych w odwołaniach, czy dowolnie ocenił materiał dowodowy poprzez wskazanie jedynie podstawy prawnej art. 457 § 3 k.p.k. został sformułowany w taki sposób, że uniemożliwił Sądowi Najwyższemu odniesienie się do niego w sposób merytoryczny.

Zważywszy zatem na to, że stosownie do ograniczeń zakreślonych w art. 536 k.p.k., kasacja podlega rozpoznaniu wyłącznie w granicach zaskarżenia i sformułowanych w niej zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k., które w niniejszej sprawie nie zachodzą, zaś wywody i argumenty podniesione przez skarżącego w niniejszej sprawie okazały się całkowicie chybione lub dotyczyły zagadnień pozbawionych istotnego znaczenia z punktu widzenia rozstrzygnięcia zawartego w orzeczeniu – Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy rozstrzygnął w oparciu o treść art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. i art. 95n pkt 1 Prawa o adwokaturze.

[M. T.]

[ms]